

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Rintala, T-M. & Hakio, N. 2017. Verkkokurssi vai kontaktiopetus - opiskelijoiden kokemuksia. Teoksessa. Tuomi, J., Joronen, K. & Huhdanpää, A. 2017 (toim.) Taito2017: Oivaltamisen iloa. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, 406-413.

URL: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/Muut/Taito2017-oivaltamisen-iloa.pdf>

9.9 VERKKOKURSSI VAI KONTAKTIOPETUS – OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA

Rintala Tuula-Maria, TtT, yliopettaja, Tampereen ammattikorkeakoulu
Hakio Nora, TtM, tuntiopettaja, Tampereen ammattikorkeakoulu

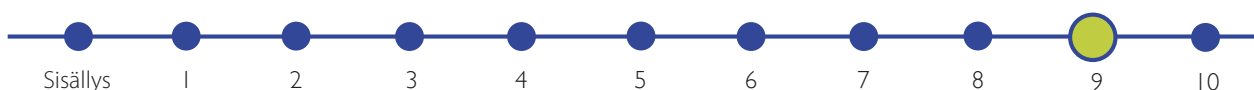
Johdanto

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA kehitettiin vuoden 2016 aikana hoitotyön koulutuksen keskivaiheen ammatillisista opinnoista verkkototeutuksia. Kehitystyötä tehtiin opettajien yhteistyönä. Yksi kehitetyistä verkkototeutuksista oli Sisätautipotilaan hoitotyö, joka on laajuudeltaan 3 op. Kyseistä verkkototeutusta pilotoitiin tammi-maaliskuussa 2017.

Verkkototeutus esiteltiin kahdelle samassa sairaanhoitajaopin-
tojen vaiheessa olevalle opiskelijaryhmälle Sisätautipotilaan hoi-
totyö -opintojakson orientaatiotunnilla. Opiskelijoille annettiin
mahdollisuus valita joko verkkototeutus tai kontaktiopetuksena
toteutettava vaihtoehto. Verkkototeutuksen valitsi 44 opiskelijaa
yhteensä 91 opiskelijasta.

Verkkototeutuksen kuvaus

Verkkototeutuksella käytettiin Tabula-alustaa (Moodle), joka on opiskelijoilla muutenkin käytössä ja näin ollen tuttu. Verkkoto-
teutus ajoittui seitsemän viikon ajalle ja sisälsi neljä teemaa; sydän-
potilaan ja aivoverenkiertohäiriöpotilaan hoitotyö, diabetesta

sairastavan potilaan ja munuaispotilaan hoitotyö, reumapotilaan ja ihotautipotilaan hoitotyö, infektiopotilaan hoitotyö ja lääkelaskut. Teemat vaihtuivat pääsääntöisesti kahden viikon välein alkaen maanantaisin. Seuraava teema tuli opiskelijoille näkyviin edellisen viikon perjantaina.

Teemojen sisältörungon muodostivat erilaiset ko. aiheeseen liittyvät videot, linkit ja materiaalit, esimerkiksi hoitosuositukset. Jokaisessa teemassa oli oppimistehtäviä, osa yksilötehtäviä ja osa ryhmätehtäviä. Ryhmätehtäviä varten opiskelijat oli jaettu ryhmiin, joissa oli 8–9 opiskelijaa. Ryhmätehtävistä yhteen oli liitetty myös vertaisarviointi.

Tehtävissä opiskelijoiden piti selvittää esimerkiksi tietyn sairauden oireet ja mistä ne johtuvat sekä hoito ja hoitotyön auttamismenetelmät tai laatia potilaalle hoitotyön suunnitelma. Tehtävien palauttaminen tapahtui Tabulan kautta, mutta osa tehtävistä oli sellaisia, ettei niitä tarvinnut palauttaa. Tehtävät tuli suorittaa ko. teeman aikana, joten niiden palauttamisessa oli määräaika. Tehtävät arvioitiin hyväksyty/hylätty -periaatteella.

Lisäksi teemoihin sisältyi oppimiskeskusteluja ja kahdessa teemassa oli myös tietotesti. Tietotestien aiheina oli diabetesta sairastavan hoitotyö ja infektiopotilaan hoitotyö. Molempiin tietotesteihin oli säädetty määräaika, mihin mennessä ne täytyi suorittaa. Toisessa oli myös rajoitettu yrityskertoja ja määritelty hyväksytyyn suoritukseen pistemäärä.

Oppimiskeskusteluista kaksi oli etukäteen ilmoitettuna ajankohtana, jolloin myös opettaja osallistui keskusteluun (= chatkeskustelu). Osa keskusteluista oli sellaisia, että opiskelija pystyi

osallistumaan niihin haluumanaan aikana. Keskustelujen aihe oli opiskelijoiden tiedossa ennen keskustelua, joten niihin pystyi valmistautumaan.

Jokaisen teeman yhteydessä oli lisäksi ilmoitettu, koska opettaja on ”online” tavattavissa. Verkkototeutuksesta vastasi kaksi opettajaa, joiden kesken teemat oli jaettu.

Kontaktiopetustoteutuksen kuvaus

Kontaktiopetustoteutus puolestaan sisälsi 16 luento-opetustuntia eri teemoista. Luennoitsijoina oli kaksi hoitotyön opettajaa, joiden kesken teemat oli jaettu. Luentojen aiheena olivat reumapotilaan hoitotyö, munuaispotilaan hoitotyö, diabetespotilaan hoitotyö, sydänpotilaan hoitotyö, aivoverenkiertohäiriöpotilaan hoitotyö sekä keuhko- ja infektiosairauksia sairastavan hoitotyö. Lisäksi 4 tuntia oli varattu kahden teeman, leukemiapotilaan ja ihotautipotilaan hoitotyön käsittelyyn siten, että opiskelijat katsoivat itsenäisesti luentodiat ja perehtyivät lisäksi muuhun aiheisiin liittyvään materiaaliin ja tekivät niihin liittyvät tehtävät joko yksin tai parityönä.

Myös lähiovetustoteutuksella oli oma Tabula-alustansa, jonne opettajat laittoivat luentodiansa ja jonne opiskelijat palauttivat tekemänsä tehtävät ja pienryhmätyöskentelyn pöytäkirjat ja tuotokset. Myös kontaktiopetus toteutui seitsemän viikon aikana. Opetukseen sisältyi vielä edellisten lisäksi pienryhmätyöskentelyä, joka toteutettiin pbl-menetelmällä (problem based learning). Pienryhmätyöskentelyyn kuului kaksi tutoriaalia, joissa molemmissa oli 2 tunnin aloitus- ja 2 tunnin purkuistunto, siis yhteensä 8 tuntia. Lähtökohtia oli kaksi, joista toinen liittyi astmapotilaan

hoitotyöhön ja toinen tajuttoman potilaan hoitotyöhön. Pienryhmät olivat kooltaan 11–12 opiskelijaa.

Opiskelijoiden kokemukset

Sekä verkko- että kontaktiopetustoteutuksen opiskelijoille tehtiin alkukysely opintojakson alussa. Kyselyllä haluttiin selvittää, miksi opiskelijat valitsivat verkkototeutuksen tai kontaktiopetustoteutuksen, ja mitä odotuksia heillä on opiskelemisen suhteen.

Verkkototeutuksen alkukyselyyn vastasi 10 opiskelijaa. Heistä 7 opiskelijaa oli osallistunut aiemminkin verkkokurssille. Verkkototeutuksen valinnan perusteluina opiskelijoilla oli joustava aikataulu, oma elämäntilanne, opintojen nopeuttaminen, lähiopetuksen päällekkäisyys HOPS-opiskelijalla sekä halu opiskella itsenäisesti tai halu kokeilla jotakin uutta tapaa opiskella. Odotuksina olivat, että verkkokurssilla saisi samat tiedot kuin kontaktiopetuksessakin saisi ja tehtävien suorittaminen olisi joustavaa.

Kontaktiopetuksen alkukyselyyn vastasi vain 6 opiskelijaa. Heistä 4 oli osallistunut aiemmin jollekin verkkokurssille. Kuukaan vastanneista ei ollut ns. HOPS-opiskelija. Kontaktiopetustoteutuksen valinnan perusteluiksi opiskelijat kertoivat olevansa auditivisia oppijoita, jotka oppivat paremmin kuuntelemalla opettajaa sekä tunneilla käytävän keskustelun ja kerrottavien käytännön esimerkkien kautta. Joku opiskelija myös kertoi pystyvänsä keskittymään opiskeluun tunnilla paremmin kuin kotona. Jotkut kokivat työhön tarttumisen itsenäisesti vaikeaksi, kun taas luennoille tuli mentyä, kun ne oli merkitty lukujärjestykseen. Muutamassa vastauksessa mainittiin myös, että opettajaa on helpompi lähestyä, kun hän on fyysisesti läsnä. Opiskelijat odottivat

kontaktiopetukselta uuden tiedon oppimista, innostusta opiskeluun sekä erityisesti paljon opettajan kertomia esimerkkejä.

Opintojakson lopussa tehtiin loppukysely sekä verkkototeutukseen että kontaktiopetukseen osallistujille. Loppukyselyllä haluttiin selvittää muun muassa, miten opiskelijoiden odotukset täyttyivät, kokivatko he saavuttaneensa opintojakson tavoitteet ja miten paljon he käyttivät aikaa opiskeluun oman arvionsa mukaan. Lisäksi opiskelijoilta pyydettiin yleistä palautetta opintojaksosta ja sen kehittämistä.

Verkkototeutuksen loppukyselyyn vastasi 13 opiskelijaa, heistä 10 oli osallistunut aiemmin jollekin verkkototeutukselle. Kaikki opiskelijat olivat keskivaiheen opiskelijoita ja kolme heistä oli HOPS-opiskelija. Vastaajista kolmasosa ($n=4$) oli sitä mieltä, että heidän odotuksensa verkkototeutuksen suhteen olivat toteutuneet hyvin. Muutaman ($n=2$) mielestä odotuksista osa oli toteutunut ja loput vastaajista ($n=5$) oli sitä mieltä, etteivät heidän odotuksensa olleet toteutuneet ollenkaan. Erityisesti opiskelijat olisivat halunneet verkkototeutukselle opettajan tekemiä diaesityksiä itse kustakin aiheesta. Perusteluina oli, että se olisi hyvä tiivistys asiasta ja että siten he saisivat tietää, mitä opettaja painottaa esimerkiksi tentissä. Lisäksi he toivat esille, että linkkeinä olleet Käypä hoito -suositukset sisälsivät niin paljon tietoa, ettei oleellisen tiedon löytäminen ollut helppoa.

Opintojakson oppimistavoitteet koki yksi opiskelija saavuttaneensa erittäin hyvin, neljä opiskelijaa saavuttaneensa hyvin, seitsemän osittain ja yksi ei lainkaan. Verkkototeutus tuki oppimista hyvin kolmen mielestä, jonkun verran seitsemän mielestä ja ei lainkaan kolmen mielestä. Opiskelijoilta kysyttiin lisäksi verkko-

toteutuksen aktiviteeteista ja kaksi kolmasosaa oli sitä mieltä, että itsenäisiä tehtäviä oli sopivasti ja yksi kolmasosa sitä mieltä, että niitä oli liian vähän. Tehtäviä pidettiin pääsääntöisesti hyvinä ja mielenkiintoisina ja niissä keskityttiin oleellisiin asioihin.

Keskusteluja oli sopivasti lähes kaikkien mielestä, vain muutamman mielestä niitä oli liian vähän. Joidenkin mielestä keskustelut olivat turhia. Toisaalta tuotiin esille, että verkkokeskusteluissa uskaltaa rohkeammin kysyä jotakin. Myös chat-keskustelun sujuvuus ja anti yllättivät positiivisesti muutaman opiskelijan.

Verkkototeutuksella olleiden ryhmätöiden määrää pidettiin myös sopivana. Osan mielestä ryhmätöiden koordinointi oli haasteellista ja kaikkien ryhmäläisten osallistumisen aktiivisuus ei ollut samanlaista.

Kaiken kaikkiaan verkkokurssin teemoja pidettiin hyvinä ja tätä toteutusta monipuolisena tapana oppia. Osan mielestä verkkototeutuksella olisi saanut olla enemmän materiaalia ja opettajan tekemiä yhteenvetoja. Toisaalta taas tuotiin esille, että materiaalia oli niin paljon, ettei siitä löytänyt oleellista. Osan mielestä materiaalia oli sopivasti ja se sisälsi seikkaperäistä ja monipuolista tietoa.

Verkkokurssin kokonaistyömäärää piti sopivana lähes puolet vastaajista, liiallisena kolme vastaajaa ja vähäisenä neljä vastaajaa. Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan, kuinka paljon he käyttivät aikaa tunteina verkkototeutuksella opiskeluun. Pääsääntöisesti vastauksena oli noin 10–20 tuntia, mutta jotkut arvioivat käyttäneensä jopa 80 tuntia. Muutama opiskelija ei osannut arvioida opiskeluun käyttämänsä aikaa. Lähes päivittäin verkkototeutuk-

sella kävi oman arvionsa mukaan kolmasosa vastaajista ja kaksi kolmasosaa arvioi käyneensä verkkototeutuksella kerran viikossa. Kaikkien vastaajien mielestä opettaja oli tavoitettavissa verkkototeutuksen aikana.

Opintojakson koetta pidettiin laajana ja vaativana. Vastaajista puolet suosittelisi kyseessä olevaa verkkototeutusta muille ja kaksi kolmasosaa suorittaisi jatkossakin opintoja verkkototeutuksella. Kehittämisehdotuksena oli enemmän opettajan tekemiä tiivistelmiä ja itsenäisiä tehtäviä.

Kontaktiopetustoteutuksen loppukyselyyn vastasi 15 opiskelijaa. Vastaajista 11 oli osallistunut aiemmin jollekin verkkototeutukselle. Kukaan vastanneista ei ollut HOPS-opiskelija. Opiskelijat kokivat odotustensa täyttyneen hyvin tai kohtalaisesti. Opiskeltava alue koettiin kuitenkin laajaksi ja joiltain osin asioiden käsittely jäi opiskelijoiden mielestä tunneilla vaillinaiseksi tai etenemisvauhti oli liian kova. Vastaajat kokivat silti saavuttaneensa opintojakson tavoitteet hyvin (n=12) tai osittain (n=3) ja he myös raportoivat osallistuneensa lähes kaikille (n=9) tai ainakin yli puoleen oppitunneista (n=6).

Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan, kuinka paljon he käyttivät aikaa tunteina yhteensä kyseessä olevaan opintojaksoon. Hajoitus oli suurta ja vastaukset vaihtelivat 20 ja 95 tunnin välillä. Osa vastasi, ettei osaa arvioida käyttämäänsä aikaa ja joku puolestaan myönsi käyttäneensä liian vähän aikaa itsenäiseen opiskeluun. Opiskelijoilta kysyttiin myös, suosittelisivatko he vastaavaa opintojaksoa toiselle opiskelijalle, mihin ainoastaan yksi opiskelija vastasi kieltävästi.

Yleisestä palautteesta nousi kehittämissuhteeksi kokeen jakaminen kahteen osaan, sillä opiskeltava alue koettiin liian laajaksi. Lisäksi tehtäviä ja myös itsenäisesti opiskeltavaa materiaalia toivottiin lisää, vaikka toisaalta luentomateriaalia keuhuttiin hyväksi ja kattavaksi. Käytännön esimerkit sekä keskusteleva ja opiskelijoita aktivoiva lähestymistapa luennoilla koettiin hyväksi ja sellaista toivottiin jatkossa enemmän.

Sekä verkko- että kontaktiopetustoteutuksen opiskelijoilla oli opintojakson lopussa sama koe. Koetulokset eivät eronneet toisistaan eri ryhmillä. Sen sijaan verkkototeutuksella aktiivisesti toimineilla oli parempi koemenestys kuin passiivisimmilla.

Yhteenvedona voidaan todeta, että opiskelijoiden kokemukset niin verkko- kuin kontaktitoteutuksestakin olivat sekä myönteisiä että kielteisiä ja vaihtelivat aika paljon opiskelijakohtaisesti. Toteutuksia ei voida näin ollen arvottaa kokemusten perusteella paremmuusjärjestykseen. Tuloksia tullaan jatkossa hyödyntämään Sisätautipotilaan hoitotyö -opintojakson kehittämisessä niin kontaktiopetuksen kuin verkkototeutuksenkin osalta sekä laajemmin koko verkko-opetuksen kehittämisessä.